

ΤΑΞΗ: Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Κείμενα

Discurrens miles pedes eius animadvertit; eum latentem adgnovit; extractum impe-
ratorem eum salutavit. Hinc ad commilitones suos eum adduxit. Ab his in castra de-
latus est tristis et trepidus, dum obvia turba quasi moriturum eum miseratur. Poste-
ro die Claudius imperator factus est.

Tum Caecilia puellae dixit: "ego libenter tibi mea sede cedo". Hoc dictum paulo post
res ipsa confirmavit. Nam mortua est Caecilia, quam Metellus, dum vixit, multum
amavit; postea is puellam in matrimonium duxit.

Qui potuisti populari hanc terram, quae te genuit atque aluit? Non tibi ingredienti
fines patriae ira cecidit? Quamvis infesto et minaci animo perveneras, cur, cum in
conspectu Roma fuit, tibi non succurrit: «intra illa moenia domus ac penates mei
sunt, mater coniunx liberique»?

Παρατηρήσεις

A. Να μεταφράσετε τα παραπάνω αποσπάσματα.

B. Να γράψετε τους παρακάτω τύπους:

miles: αιτιατική ενικού

turba: δοτική πληθυντικού

die: γενική πληθυντικού

sede: γενική πληθυντικού

res: κλητική ενικού

fines: γενική ενικού

mater: δοτική πληθυντικού

coniunx: αιτιατική ενικού

eius: γενική πληθυντικού στο ίδιο γένος

mea: η ίδια πτώση στον άλλο αριθμό

ipsa: ονομαστική πληθυντικού στο ουδέτερο γένος

tristis: αφαιρετική ενικού στον συγκριτικό βαθμό

libenter: ο υπερθετικός βαθμός του επιρρήματος

multum: ο συγκριτικός βαθμός του επιρρήματος

minaci: η ίδια πτώση στον συγκριτικό βαθμό.

Γ. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται (για τους περιφραστικούς τύπους
να λάβετε υπόψη σας το υποκείμενο):

discurrens: ο ίδιος τύπος στο μέλλοντα

latentem: β ενικό οριστικής μέλλοντα στην ίδια φωνή

delatus est: γ ενικό υποτακτικής παρατατικού στην ίδια φωνή

moriturum: β ενικό οριστικής ενεστώτα

miseratur: γενική ενικού του γερονδιακού στο θηλυκό γένος

factus est: απαρέμφατο μέλλοντα

cedo: β πληθυντικό υποτακτικής υπερσυντελικού στην ίδια φωνή

vixit: β ενικό προστακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή

duxit: β πληθυντικό προστακτικής μέλλοντα στην ίδια φωνή

populari: γ πληθυντικό υποτακτικής μέλλοντα

potuisti: β πληθυντικό οριστικής μέλλοντα

aluit: γ ενικό οριστικής παρακειμένου στην άλλη φωνή

cecidit: β πληθυντικό υποτακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή

perveneras: απαρέμφατο παρακειμένου στην ίδια φωνή

fuit: β ενικό υποτακτικής παρατατικού

- Δ1. α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις υπογραμμισμένες λέξεις των αποσπασμάτων.
- β. Να αναγνωρίσετε συντακτικά την παρακάτω λέξη και να δικαιολογήσετε την πτώση της: *die*. Έπειτα να την μετατρέψετε σε αιτιατική. Ποια η διαφορά στην σημασία;
- γ. Να αναγνωρίσετε συντακτικά την παρακάτω πρόταση (εισαγωγή, εκφορά, λειτουργία). Έπειτα να αντικαταστήσετε το σύνδεσμο *dum* με τον ιστορικό- διηγηματικό *cum* διατηρώντας την ίδια χρονική σχέση: **dum obvia turba quasi moriturum eum miseratur.**
- Δ2. α. Να μετατρέψετε την παθητική σύνταξη σε ενεργητική: «**Ab his in castra delatus est tristis et trepidus (Claudius)**».
- β. Να αναγνωρίσετε την παρακάτω κύρια (ευθεία ερώτηση) πρόταση και να την μετατρέψετε σε ευθεία ερώτηση ολικής άγνοιας με όλους τους δυνατούς τρόπους: «**Qui potuisti populari hanc terram?**».
- γ. Να αναλύσετε σε πρόταση την παρακάτω μετοχή με όλους τους τρόπους: **ingredienti.**
- δ. Να γίνει μετατροπή σε απαρεμφατική σύνταξη με εξάρτηση “*Miles dixit*”: **extractum imperatorem eum salutavit.**
- ε. «**Nam mortua est Caecilia, quam Metellus, dum vixit, multum amavit;**»: η υπογραμμισμένη πρόταση να συμπτυχθεί σε μετοχή.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Ένας στρατιώτης που (ή καθώς) έτρεχε εδώ κι εκεί παρατήρησε τα πόδια του· τον αναγνώρισε που κρυβόταν· αφού τον τράβηξε έξω, τον προσαγόρευσε αυτοκράτορα. Από εκεί τον οδήγησε στους συντρόφους του. Από αυτούς μεταφέρθηκε στο στρατόπεδο λυπημένος κι έντρομος, ενώ το πλήθος που τον συναντούσε τον λυπόταν σαν να επρόκειτο να πεθάνει. Την επόμενη μέρα ο Κλαύδιος ανακηρύχτηκε αυτοκράτορας.

Τότε η Καικιλία είπε στην κοπέλα: «εγώ ευχαρίστως σου παραχωρώ τη θέση μου». Αυτόν τον λόγο λίγο αργότερα επιβεβαίωσε η ίδια η πραγματικότητα. Πέ-

θανε δηλαδή η Καικιλία, την οποία ο Μέτελλος, όσο ζούσε, την αγάπησε πολύ· αργότερα αυτός παντρεύτηκε την κοπέλα (οδήγησε την κοπέλα σε γάμο).

Πώς μπόρεσες να λεηλατήσεις αυτή τη χώρα η οποία σε γέννησε και σε ανέθρεψε; Δεν σου πέρασε η οργή όταν περνούσες τα σύνορα της πατρίδας; Παρ' όλο που είχες έλθει με εχθρική και απειλητική διάθεση, γιατί, όταν είδες τη Ρώμη, δεν σου ήρθε στο μυαλό: «Μέσα σ' εκείνα τα τείχη βρίσκονται το σπίτι και οι εφέστιοι θεοί μου, η μητέρα, η σύζυγος και τα παιδιά (μου)»;

B militem,turbis,dierum,sedum,res,finis,matribus,coniugem,eorum, meis,ipsa,tristiore,libentissime,plus,minaciore.

Γ. discursurus,latebis,deferretur,moreris,miserandae,factum iri,cessissetis,vive,ducitote,,populandi sint,poteritis,al(i)ta est, cadatis,pervenisse,esses.

Δ1. α. latentem:κατηγορηματική μετοχή από το ρήμα adgnovit και αναφέρεται στο eum., imperatorem:κατηγορούμενο αντικειμένου(eum) λόγω του salutavit., tibi:δοτική προσωπική χαριστική που συνάπτεται με το ρήμα cedo,paulo:αφαιρετική του μέτρου ή της διαφοράς στο επίρρημα post, tibi:δοτική προσωπική ηθική στο cecidit και υποκείμενο στη μετοχή ingredientī.

β. die:αφαιρετική του χρόνου που προσδιορίζει επιρρηματικά το factus est. Ο προσδιορισμός του χρόνου με αφαιρετική δηλώνει το πότε έγινε κάτι. Με αιτιατική = diem δηλώνει χρονική διάρκεια.

γ. Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο περιεχόμενο της κύριας με ρήμα το delatus est. Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο dum, εκφέρεται με οριστική γιατί δηλώνει μόνο χρόνο και τίποτα άλλο και μάλιστα με οριστική ενεστώτα (miseratur)ανεξάρτητα από το ρήμα της κύριας(λατινισμός).Δηλώνει το σύγχρονο και πιο συγκεκριμένα τη συνεχιζόμενη πράξη κατά τη διάρκεια της οποίας συνέβη κάτι άλλο.

Μετατροπή=cum... miseraretur.

Δ2. α. Hi in castra detulerunt(-ere) Claudium tristem et trepidum.

β. Ευθεία ερώτηση μερικής άγνοιας που εισάγεται με το ερωτηματικό επίρρημα qui και εκφέρεται με οριστική που δηλώνει το πραγματικό.

Μετατροπή: Potuistine populari ...?(ευθεία ερώτηση και δεν γνωρίζουμε την απάντηση.)

Num potuisti..?(ευθεία ερώτηση και περιμένουμε αρνητική απάντηση- ρητορική)

Nonne potuisti...? (ευθεία ερώτηση και περιμένουμε καταφατική απάντηση- ρητορική)

Potuisti..?(ευθεία ερώτηση χωρίς μόριο εισαγωγής για λόγους έμφασης)

- γ. dum tu ingrederis, cum tu ingredereris(ο ιστορικός – διηγηματικός),
cum tu ingrediebaris(ο χρονικός).
- δ. Miles dixit se extractum imperatorem eum salutavisse..
- ε. ...viventem....